

Piaskowski, Jerzy

Setna rocznica pierwszego polskiego podręcznika odlewnictwa

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/1-2, 232-233

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stosunek Mrągowsiusza do literatury pięknej i mgr Henryki Klechówny *Mrągowsiusz jako językoznawca*. Ponadto olsztyński miesięcznik „Warmia i Mazury“ (nr 6/1964) opublikował obszerny artykuł o Mrągowsiuszu pióra Aleksego Wakara.

Z. Br.

KARTKA Z HISTORII JĘZYKOZNAWSTWA POLSKIEGO

Na zebraniu Koła Gdańskiego Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w dniu 23 kwietnia 1964 r. doc. dr Jerzy Starnawski przedstawił opracowaną przez siebie korespondencję naukową Hieronima Rafała Łopacińskiego (1860—1906), lubelskiego historyka literatury i kultury, członka korespondenta Akademii Umiejętności w Krakowie — z Janem Baudouin de Courtenay i Janem Łosiem¹. Korespondencja rzuca ciekawe światło na warunki pracy naukowej i naukowowydawniczej w zakresie językoznawstwa w podzielonej kordonami Polsce przełomu XIX i XX wieku; jest ona cennym źródłem dla badaczy historii językoznawstwa polskiego, a także dla biografów czołowych jego przedstawicieli.

Z. Br.

SETNA ROCZNICA PIERWSZEGO POLSKIEGO PODRĘCZNIKA ODLEWNICTWA

Zarząd Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich zorganizował 13 czerwca 1964 r. w Domu Technika w Krakowie konferencję poświęconą setnej rocznicy pierwszego polskiego podręcznika odlewnictwa, *Przewodnika dla giserów* A. Miecznikowskiego*.

Konferencję zagał w imieniu organizatorów mgr inż. T. Olszowski; zwrócił on uwagę na znaczenie kultury technicznej dla obecnego rozwoju techniki i stwierdził, że konferencja ma na celu nawiązanie do zapominanych tak często, dawnych osiągnięć polskiej myśli technicznej.

Pierwszy referat, *Zyciorys inż. A. Miecznikowskiego, autora pierwszego polskiego podręcznika odlewnictwa*, wygłosił prof. J. Pazdur, który podkreślił, że niewiele danych biograficznych można było zgromadzić o tym wybitnym przedstawicielu polskiej techniki drugiej połowy XIX w.

W drugim referacie, *Pierwszy polski podręcznik odlewnictwa (Inż. A. Miecznikowski, „Przewodnik dla giserów“, Warszawa 1864)*, dr inż. J. Piaskowski omówił szczegółowo *Przewodnik*, przedstawiając go na tle rozwoju piśmiennictwa odlewniczego w Europie, charakteryzując zalety i braki oraz wskazując częściowo źródła, z których korzystał A. Miecznikowski.

Mgr inż. J. Jemielewski w kolejnym referacie *Rozwój piśmiennictwa odlewniczego w latach 1945—1964* na podstawie materiałów statystycznych wykazał, iż początkowo, w latach 1945—1950, rozwój piśmiennictwa odlewniczego w Polsce był powolny, artykuły o tej tematyce ukazywały się jedynie w czasopismach hutniczych i mechanicznych, wydano tylko 6 książek. W latach 1951—1964 natomiast wydano

¹ Doc. Starnawski ogłosił poprzednio drukiem inny zespół korespondencji naukowej Łopacińskiego: *Korespondencja językoznawcza Adama Antoniego Kryńskiego z Hieronimem Łopacińskim*. „Roczniki Humanistyczne“, z. 1/1962, ss. 85—150. W z. 1/1964 „Języka Polskiego“ ukazały się *Listy Jana Baudouina de Courtenay do Hieronima Łopacińskiego*.

* Por. w niniejszym numerze „Kwartalnika” notatki na ss. 195 i 197.

ogółem 89 tytułów oraz rozpoczęto publikację miesięcznika „Przegląd Odlewnictwa“ oraz kwartalnika „Prace Instytutu Odlewnictwa“.

Następnie uczestnicy konferencji zwiedzili przygotowaną przez organizatorów konferencji wystawę *Dawna i nowa książka odlewnicza*, na którą eksponaty dostarczyły krakowskie biblioteki. Wystawiono m.in. kilka najcenniejszych zabytków polskiego i zagranicznego piśmiennictwa technicznego, związanego z odlewnictwem, z wieków XVI—XVIII, a także późniejsze dzieła aż do najnowszych wydawnictw z 1964 r. Te ostatnie znalazły się również w specjalnym stoisku „Domu Książki“. Wyjaśnień na wystawie udzielał dr Piaskowski. Podczas zwiedzania nadawano muzykę: *Koncerty brandenburskie* J. S. Bacha. Wystawa wywołała bardzo duże zainteresowanie zebranych.

Konferencja i wystawa były pierwszą tego rodzaju imprezą w środowisku technicznym, a przynajmniej wśród inżynierów, zatrudnionych w przemyśle ciężkim.

Jerzy Piaskowski

REFERATY W MUZEUM TECHNIKI

W Muzeum Techniki w Warszawie były kontynuowane zebrania naukowe z referatami na tematy z dziedziny historii techniki i ochrony jej zabytków¹.

Na czterech zebraniach, które odbyły się w pierwszej połowie 1964 r., wygłoszone zostały następujące referaty: *Problemy wykorzystania i adaptacji historycznych układów wodnych na terenie województwa kieleckiego* — mgr inż. Jerzy Suliga (Kielce)²; *Rozwój podziemnego transportu w kopalniach węgla kamiennego* — doc. Jerzy Jaros (Sosnowiec); *Materiały do historii techniki w archiwach czeskich* — dr Karel Černy (Praha); *Bibliografia polskich starodruków technicznych (stan pracy i zamierzenia)* — mgr Magdalena Witwińska (Warszawa)³.

Teksty referatów znajdują się w archiwum Działu Historii Techniki Muzeum.

J. J.

BIBLIOGRAFIA POLSKICH STARODRUKÓW TECHNICZNYCH PROBLEMY I PYTANIA

W Muzeum Techniki w Warszawie 19 marca 1964 r. odbyło się zebranie naukowe, na którym mgr Magdalena Witwińska wygłosiła referat *Bibliografia polskich starodruków technicznych (stan pracy i zamierzenia)*. Referat był wynikiem bibliograficznych prac autorki, prowadzonych przez kilka lat w Dziale Historii Techniki Muzeum.

Mgr Witwińska przedstawiła na wstępie dotychczasowe publikacje z zakresu omawianego tematu. Przegląd wykazał, że dysponujemy obecnie bibliografiami tylko niektórych dziedzin techniki, w większości zresztą fragmentarycznymi, oraz fundamentalną pracą Feliksa Kucharzewskiego *Bibliografia polska techniczno-przemysłowa* [...], wydaną w 1894 r., której niekompletność odczuwa się coraz bardziej. W tej sytuacji istnieje pilna potrzeba bądź odpowiedniego uzupełnienia dzieła Kucharzewskiego, bądź opracowania od podstaw nowej bibliografii, spełniającej współczesne wymagania.

¹ Por. notatki sprawozdawcze w nrach 3/1962 i 3—4/1964 „Kwartalnika“.

² Sprawozdanie ukaże się w „Kwartalniku Historii Kultury Materialnej”.

³ Por. szczegółową relację poniżej.